

ROMÂNIA
MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE
SECȚIA JUDICIARĂ
SERVICIUL JUDICIAR P

Nr.1113/C/1616/III-5/2020

18 iunie 2020

Reg. intrare dos. 21/2020
Nr. 8/18.06.2020
Dăgău

Către

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
București, str. Batiștei nr.25, Sector 2, Cod poștal 020934

Vă trimitem un exemplar al recursului în interesul legii declarat în conformitate cu prevederile art.471 din Codul de procedură penală, ca urmare a constatării practicii neunitare a instanțelor de judecată, privind reluarea în caz de redeschidere a urmăririi penale, respectiv *dacă Procurorul General al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, în cazul infirmării unei soluții dispuse de către un procuror din cadrul parchetelor din subordine ori structurilor specializate ale Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (Direcția Națională Anticorupție, Direcția de Investigare a Infrațiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism), are sau nu calitatea expres stipulată de art. 335 alin. (1) din Codul de procedură penală în care se face referire la „procurorul ierarhic superior celui care a dispus soluția”*

Anexe : 10 + 1 Compact disc

CTIE,
stantin

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Nr. 1113/C/1616/III-5/2020

Către,

PREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În temeiul art. 471 din Codul procedură penală, vă sesizăm cu

RECURS ÎN INTERESUL LEGII

În vederea interpretării și aplicării unitare a dispozițiilor art. 335 alin. (1) din Codul de procedură penală¹ privind reluarea în caz de redeschidere a urmăririi penale, respectiv *dacă Procurorul General al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, în cazul infirmării unei soluții dispuse de către un procuror din cadrul parchetelor din subordine ori structurilor specializate ale Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (Direcția Națională Anticorupție, Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism), are sau nu calitatea expres stipulată de art. 335 alin. (1) din Codul de procedură penală în care se face referire la „procurorul ierarhic superior celui care a dispus soluția”*

¹ Art. 335 din Codul de procedură penală, *Reluarea în caz de redeschidere a urmăririi penale:*

(1) Dacă procurorul ierarhic superior celui care a dispus soluția constată, ulterior, că nu a existat împrejurarea pe care se întemeia clasarea, infirmă ordonanța și dispune redeschiderea urmăririi penale. (...)

4

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

I. Examenul jurisprudenței existente în materie evidențiază două orientări, relevând caracterul neunitar al acesteia.

1. *Într-o opinie, minoritară, instanțele au respins confirmarea redeschiderii urmăririi penale în cauzele în care soluțiile de clasare infirmate prin ordonanța procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție erau dispuse de procurori din cadrul parchetelor din subordine ori structurilor specializate ale Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.*

În această orientare s-a susținut că numai procurorul *imediat* ierarhic superior celui care a dispus soluția poate dispune redeschiderea urmăririi penale și sesizarea judecătorului de cameră preliminară în vederea confirmării. Rațiunea posibilității procurorului ierarhic superior de a infirma ordonanța de clasare și de a redeschide urmărirea penală rezidă în competența procurorului ierarhic superior de a efectua el însuși actele și lucrările procurorului controlat. Norma legală a art. 335 alin. 1 Cod pr.pen. reprezintă o normă legală de competență materială exclusivă a procurorului imediat ierarhic superior de a infirma ordonanța de clasare și de a dispune redeschiderea urmăririi penale² (Anexa 1 – 3).

2. *Dimpotrivă, potrivit opiniei majoritare, în aceeași ipoteză instanțele au confirmat redeschiderea urmăririi penale dispusă de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție în cauze soluționate prin clasare de procurori*

² Sentința penală nr. 190/2018 pronunțată de Curtea de Apel Cluj, Secția penală și de minori, în dosarul nr. 610/33/2018; Încheierea nr. 727 din data de 05.12.2019 pronunțată de Judecătoria Caracal în dosarul nr. 4711/207/2019:

5

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

din cadrul parchetelor din subordine ori structurilor specializate ale Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Judecătorii de cameră preliminară au reținut că prerogativa procurorului general al PICCJ de a infirma și redeschide urmărirea penală în orice cauză rezultă din întreaga arhitectură de organizare a Ministerului Public și își are izvorul în Constituția României – art. 132 alin. 1 - Procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiului legalității, al imparțialității și al controlului ierarhic, sub autoritatea ministrului justiției - și de aceea nu poate fi limitată.

Dispozițiile art. 335 alin. 1 C.pr.pen. privind *procurorul ierarhic superior* nu pot fi interpretate decât prin prisma principiului controlului ierarhic ce caracterizează structura Ministerului Public, astfel cum este reglementat de art. 132 alin. 1 din Constituția României și art. 62 alin. 2 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, în virtutea căruia orice acte și lucrări de competența procurorilor din cadrul parchetelor ierarhic inferioare pot fi realizate de însuși procurorul ierarhic superior, care controlează activitatea procurorilor din subordinea sa, sens în care a statuat și instanța de contencios constituțional cu ocazia examinării constituționalității prevederilor art. 209 alin. 4¹ din Codul de procedură penală anterior³ (Decizia nr. 1058 din 28 noiembrie 2007, publicată în M.Of. nr. 810 din 28 noiembrie 2007). În sprijinul acestei concluzii sunt și dispozițiile art. 325 C.pr.pen., care reglementează posibilitatea procurorilor de la parchetele ierarhic superioare de a prelua, în vederea efectuării sau supravegherii urmăririi penale, orice cauze de competența parchetelor ierarhic inferioare, prin dispoziția motivată a conducătorului parchetului ierarhic superior (alin. 1), chiar în situațiile în care legea

³ Text similar și în Noul Cod de pr.pen., art. 325.

MINISTERUL PUBLIC

PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

prevede o altă subordonare ierarhică (alin. 2). Or, din moment ce conducătorul parchetului ierarhic superior poate dispune preluarea oricărei cauze aflate în instrumentarea procurorilor de la parchetele din subordine, cu atât mai mult acesta are competența legală de a infirma soluțiile și de a dispune redeschiderea urmăririi penale în orice dosar în care s-a dispus clasarea de către un procuror de la un parchet ierarhic inferior. Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție exercită controlul asupra tuturor parchetelor, direct sau prin procurori anume desemnat.

În același sens, au fost avute în vedere și dispozițiile art. 304 alin. 2 C.pr.pen., care dau posibilitatea procurorului ierarhic superior ca, din oficiu sau la plângerea persoanei interesate, să infirme motivat orice act sau măsură procesuală a procurorului ierarhic inferior care nu este dată cu respectarea dispozițiilor legale sau este neîntemeiată, cele ale art. 64 alin. 3 din Legea nr. 304/2004, potrivit cărora „soluțiile adoptate de procuror pot fi infirmate motivat de către procurorul ierarhic superior, când sunt apreciate ca fiind nelegale”.

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție are calitatea de procuror ierarhic superior și în raport cu procurorii din cadrul direcțiilor specializate din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție pe care le conduce, prin intermediul procurorilor șefi direcție având astfel competența legală de a efectua controlul ierarhic în conformitate cu dispozițiile art. 335 alin. 1 C.pr.pen. (Anexa 4 - 9)⁴.

⁴ Încheierea nr. 169/2015 pronunțată în dosarul nr. 514/1/2015 al ICCJ – Secția Penală; Încheierea nr. 169/2015 pronunțată în dosarul nr. 514/1/2015 al ICCJ – Secția Penală; Încheierea nr. 744 din data de 01.10.2015 pronunțată în dosarul nr. 3229/1/2015; Încheierea nr. 111/CP din data de 28.12.2017 pronunțată de Tribunalul Vaslui, Secția penală, în dosarul nr. 2535/89/2017; Încheierea nr. 197 din data de 28.11.2018 pronunțată de Tribunalul Dolj, Secția penală, în dosarul nr. 8073/63/2018

7

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Considerăm că soluția legală în materie este ilustrată de această din urmă orientare jurisprudențială.

II. Cadrul legal

Relevante în problema ce face obiectul propunerii de recurs în interesul legii sunt următoarele dispoziții legale:

Constituția României

Art. 132 alin. (1) din Constituție

Procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiului legalității, al imparțialității și al controlului ierarhic, sub autoritatea ministrului justiției.

Codul de procedură penală

Art. 304 Infirmarea actelor procesuale și procedurale

(1) Când procurorul constată că un act sau o măsură procesuală a organului de cercetare penală nu este dată cu respectarea dispozițiilor legale sau este neîntemeiată, o infirmă motivat, din oficiu sau la plângerea persoanei interesate.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică și în cazul verificării efectuate de către procurorul ierarhic superior cu privire la actele procurorului ierarhic inferior.

Art. 335 Reluarea în caz de redeschidere a urmăririi penale:

(1) Dacă procurorul ierarhic superior celui care a dispus soluția constată, ulterior, că nu a existat împrejurarea pe care se întemeia clasarea, infirmă ordonanța și dispune redeschiderea urmăririi penale. Dispozițiile art. 317 se aplică în mod corespunzător.

.....

8

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

(4) Redeschiderea urmăririi penale este supusă confirmării judecătorului de cameră preliminară, în termen de cel mult 3 zile, sub sancțiunea nulității. Judecătorul de cameră preliminară hotărăște prin încheiere motivată, în camera de consiliu, fără participarea procurorului și a suspectului sau, după caz, a inculpatului, asupra legalității și temeiniciei ordonanței prin care s-a dispus redeschiderea urmăririi penale. Încheierea judecătorului de cameră preliminară este definitivă.

Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, cu modificările și completările ulterioare

Art. 62

(1) Ministerul Public își exercită atribuțiile în temeiul legii și este condus de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

(2) Procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiilor legalității, imparțialității și controlului ierarhic, sub autoritatea ministrului justiției, în condițiile legii.

Art. 64

(1) Dispozițiile procurorului ierarhic superior, date în scris și în conformitate cu legea, sunt obligatorii pentru procurorii din subordine.

(2) În soluțiile dispuse, procurorul este independent, în condițiile prevăzute de lege. Procurorul poate contesta la Secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii, în cadrul procedurii de verificare a conduitei judecătorilor și procurorilor, intervenția procurorului ierarhic superior, în orice formă, în efectuarea urmăririi penale sau în adoptarea soluției.

(3) Soluțiile adoptate de procuror pot fi infirmate motivat de către procurorul ierarhic superior, când sunt apreciate ca fiind nelegale sau netemeinice.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

(4) Lucrările repartizate unui procuror pot fi trecute altui procuror în următoarele situații:

- a) suspendarea sau încetarea calității de procuror, potrivit legii;
- b) în absența sa, dacă există cauze obiective care justifică urgența și care împiedică rechemarea sa;
- c) lăsarea cauzei în nelucrare în mod nejustificat mai mult de 30 de zile.

(5) Procurorul poate contesta la Secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii, în cadrul procedurii de verificare a conduitei procurorilor, măsura dispusă, potrivit alin. (4), de procurorul ierarhic superior.

Art. 65

(1) Procurorii din fiecare parchet sunt subordonați conducătorului parchetului respectiv.

(2) Conducătorul unui parchet este subordonat conducătorului parchetului ierarhic superior din aceeași circumscripție.

(3) Controlul exercitat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, de procurorul-șef al Direcției Naționale Anticorupție, de procurorul-șef al Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism sau de procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel asupra procurorilor din subordine se poate realiza direct sau prin procurori anume desemnați.

Art. 72

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție exercită, direct sau prin procurori anume desemnați, controlul asupra tuturor parchetelor.

D

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

OUG nr. 43 din 4 aprilie 2002 privind Direcția Națională Anticorupție, cu modificările și completările ulterioare

Art. 1

(1) Prin prezenta ordonanță de urgență se înființează Direcția Națională Anticorupție, ca structură cu personalitate juridică, în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, prin reorganizarea Parchetului Național Anticorupție.

(2) Direcția Națională Anticorupție are sediul în municipiul București și își exercită atribuțiile pe întregul teritoriu al României prin procurori specializați în combaterea corupției.

(3[^]1) Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție conduce Direcția Națională Anticorupție prin intermediul procurorului șef al acestei direcții. Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție soluționează conflictele de competență apărute între Direcția Națională Anticorupție și celelalte structuri sau unități din cadrul Ministerului Public.

OUG nr. 78/2016 din 16 noiembrie 2016 cu modificările și completările ulterioare pentru organizarea și funcționarea Direcției de Investigare a Infrațiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative

Art. 1

(2) Direcția de Investigare a Infrațiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism funcționează ca structură în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și este condusă de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, prin intermediul procurorului-șef al Direcției de Investigare a Infrațiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism.

11

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

III. Aspecte privind fondul problemei de drept:

1. **Principiul controlului ierarhic** este o garanție a respectării de către procurori în activitatea lor a celorlalte principii enunțate la art.131 din Constituția României, și anume a principiului legalității și al imparțialității.

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a arătat că "Prin aplicarea principiului controlului ierarhic, se asigură îndeplinirea de către toți procurorii din sistemul Ministerului Public a funcției lor de reprezentare a intereselor întregii societăți, altfel spus, exercitarea atribuțiilor de autoritate publică de către acesta, fără discriminare și fără părtinire. În virtutea acestui principiu, **Ministerul Public este conceput ca un sistem piramidal**, în care măsurile de aplicare a legii adoptate de procurorul ierarhic superior sunt obligatorii pentru procurorii din subordine, ceea ce conferă substanțialitate principiului exercitării ierarhice a controlului în cadrul acestei autorități publice." ⁵

Curtea Constituțională reține consacrarea la nivel constituțional a **principiului unității de acțiune a procurorilor Ministerului Public** și configurarea organizării ierarhice sub forma unei structuri piramidale, ce dă eficiență principiului controlului ierarhic.

Controlul ierarhic nu se limitează la o relație ierarhică de tip administrativ, ci reprezintă un mod de organizare a îndeplinirii atribuțiilor și o formă de control judiciar specifică activității procurorilor.

2. **Dispozițiile art. 64 și 65 din Legea nr. 304/2004 reprezintă transpunerea - în legea privind organizarea judiciară - a prevederilor art. 132 alin. (1) din**

⁵ Decizia Curții Constituționale nr. 345 din 18 aprilie 2006 publicată în Monitorul Oficial nr. 415 din 15 mai 2006

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Constituție, care statuează că procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiului legalității, al imparțialității și al controlului ierarhic.⁶

Organizatoric, Ministrul Public se prezintă ca un sistem piramidal, având la bază parchetele de pe lângă judecătorii, iar la vârful piramidei Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, cu cele două direcții specializate (DNA și DIICOT) între acestea interpunându-se ca trepte ierarhice distincte parchetele de pe lângă tribunale și curțile de apel.

Controlul ierarhic implică subordonarea ierarhică.

Procurorii sunt subordonați conducătorului parchetului din care fac parte, iar acesta la rândul său este subordonat conducătorilor parchetelor ierarhic superioare, rezultând o subordonare până la procurorul general al PICCJ care conduce Ministerul Public (art. 62 alin. 2 din Legea nr 304/2004).

Procurorii de la un anumit parchet nu sunt subordonați tuturor procurorilor de la parchetele situate pe o treaptă ierarhică, ci numai conducătorilor parchetelor din aceeași circumscripție (art. 65 alin. 1, 2 din Legea nr 304/2004).

Din regulile de organizare și funcționare a Ministerului Public rezultă concluzia că soluțiile procurorului nu pot fi infirmate de către oricare dintre procurorii de la parchetele superioare, ci numai de către conducătorii acestor parchete .

Corelativ, procurorii cu funcții de conducere îi au în subordine atât pe procurorii cu funcție de conducere, cât și pe cei cu funcție de execuție, din cadrul parchetelor inferioare din circumscripție. "Dispozițiile Codului de procedură penală în materia competenței procurorului în faza de urmărire penală (...) permit ca procurorul

⁶ Decizia Curții Constituționale nr. 175/2018 din 29 martie 2018 publicată în Monitorul Oficial nr. 590 din 12 iulie 2018, paragrafele 19 și 26

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

ierarhic superior să poată îndeplini oricare dintre atribuțiile procurorilor din subordine, prin acesta înțelegându-se și procurorii din cadrul altor parchete, nu numai cei din subordinea directă a parchetelor situate pe trepte ierarhice superioare”⁷.

Orice interpretare contrară în sensul că principiul subordonării ierarhice s-ar aplica doar raporturilor ierarhice imediate, între procurorii de execuție și conducătorii acelei unități ori între procurorii cu funcții de conducere direct subordonați, și nu pe toată ierarhia Ministerului Public ar contraveni principiului fundamental de organizare a Ministerului Public, acela al controlului ierarhic, principiu care are rang constituțional, instituit prin art. 132 alin. (1) din legea fundamentală. Conducătorii parchetelor ori alți procurori cu funcții de conducere, cu referire la categoria celor competenți în a soluționa plângerile contra actelor și măsurilor procurorilor (prevăzuți de art. 339 alin. 1, 2 Cod pr.pen.) ar ajunge să aibă puteri nelimitate, prin exclusivitatea exercitării controlului jurisdicțional intern asupra soluțiilor procurorilor. Procurorul general al al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, iar pentru aceleași argumente, și procurorii - generali ai parchetelor de pe lângă curțile de apel ori procurorii șefi ai DNA, DIICOT ar fi lipsiți de orice posibilitate de a exercita controlul asupra celor aflați în subordinea lor.

3. Procurorul general al PICCJ conduce Ministerul Public (art. 62 alin.1 din Legea nr. 304/2004) și are o prerogativă deplină a atribuției de control ierarhic asupra procurorilor din subordine, inclusiv sub aspect jurisdicțional, în conformitate cu disp. art. 65 alin. 3 coroborate cu art. 72 din Legea nr. 304/2004.

În exercitarea funcției de conducere și în considerarea calității de magistrat, procurorul general al PICCJ, pe lângă atribuțiile administrative (ordonator de

⁷ G. Mateuț, Procedură penală, parte generală, 2019, pg.223:

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

credite, organizarea activității instituției, evaluarea activității profesionale a magistraților, exercitarea acțiunii disciplinare față de celelalte categorii profesionale ș.a.), are importante atribuții de ordin judiciar privind verificarea legalității și temeiniciei actelor și soluțiilor procurorilor din subordine, promovarea recursurilor în interesul legii, retragerea căilor de atac ș.a.

În raporturile procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție cu toți procurorii Ministerului Public sunt aplicabile dispozițiile art. 64 alin. 1, 3 din Legea nr. 304/2004 și, corelativ, cele ale art. 304, art. 335 alin. (1) din Codul de procedură penală, care raportate la prev. art. 65 alin. 3 și art. 72 din Legea nr. 304/2004 conduc la concluzia că în realizarea atribuțiilor judiciare, procurorul general al PICCJ are competența de a infirma din oficiu pe motive de nelegalitate și netemeinicie soluția oricărui procuror de la orice parchet din sistemul Ministerului Public.⁸

Așa cum s-a statuat în jurisprudența Curții Constituționale "în virtutea statutului procurorilor consacrat de Constituție, controlul ierarhic în activitatea acestora presupune eo ipso posibilitatea efectuării actelor și lucrărilor din dosarele de urmărire penală chiar de către procurorul ierarhic superior, care controlează activitatea procurorilor din subordinea sa."⁹

Dispozițiile art. 64 alin. (3) din Legea nr. 304/2004 instituie o regulă de competență, care dezvoltă principiul constituțional al controlului ierarhic specific activității procurorilor, fără a aduce vreo atingere dreptului la un proces echitabil și

⁸ G. Mateuț, Procedură penală, parte generală, 2019, pg.223: "Controlul ierarhic implică și subordonarea ierarhică. De aceea, se exercită nu de orice procuror din structurile ierarhic superioare ale parchetelor, ci de conducătorii acestor structuri, adică (...) procurorul general al al PICCJ, atunci când urmărirea penală se efectuează de de către procurorii din cadrul oricărui parchet din țară". A se vedea și N. Cochinescu, Ministerul Public, 2000, pg. 83, cu privire la competența procurorului general al PICCJ de a infirma "actele și dispozițiile oricărui procuror de la orice parchet din sistemul Ministerului Public, dacă sunt contrare legii"

⁹ Decizia nr. 90 din 27 ianuarie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 148 din 1 martie 2011

15

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil, consacrat de prevederile art. 21 din Constituție și ale art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale -, reprezentând, de fapt, o garanție a respectării prevederilor constituționale și convenționale invocate, prin eficientizarea activității de urmărire penală.¹⁰

4. Principiile constituționale statuate cu privire la activitatea procurorilor, explicitate prin normele legale privind organizarea și funcționarea Ministerului Public, își găsesc consacrarea și în dispozițiile specifice privind desfășurarea procesului penal, cu referire la art. 304 alin. 2 și art. 335 alin. din Codul de procedură penală.

Sintagma "procurorul ierarhic superior celui care a dispus soluția" din aceste texte trebuie interpretată în întreg contextul organizatoric al Ministerului Public care are o structură piramidală, și este condus în întregul său de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Dispozițiile art. 335 alin. (1) din Codul de procedură penală, ce vizează redeschiderea urmăririi penale din dispoziția procurorului ierarhic superior, reprezintă tot o concretizare a principiului constituțional al controlului ierarhic care guvernează activitatea procurorilor, prevăzând că, dacă procurorul ierarhic superior celui care a dispus soluția constată, ulterior, că nu a existat împrejurarea pe care se întemeia clasarea, infirmă ordonanța și dispune redeschiderea urmăririi penale.¹¹

Formularea utilizată de art. 335 alin. (1) din Codul de procedură penală este sinonimă celei folosite de art. 64 alin. (3) din Legea nr. 304/2004, iar prin coroborarea

¹⁰ Decizia Curții Constituționale nr. 175/2018 din 29 martie 2018 publicată în Monitorul Oficial nr. 590 din 12 iulie 2018, paragraf 28

¹¹ Decizia Curții Constituționale nr. 175/2018 din 29 martie 2018 publicată în Monitorul Oficial nr. 590 din 12 iulie 2018, paragraf 22

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

cu prev. art. 65 și 72 din Legea nr. 304/2004 se referă la o întreagă categorie a conducători ai parchetelor, de la vârful ori de pe palierele intermediare ale Ministerului Public, din care fac parte procurorul general al PICCJ, procurorii generali ai parchetelor de pe lângă curțile de apel și procurorii șefi ai direcțiilor DNA, DIICOT.

Redeschiderea urmăririi penale nu se dispune în mod arbitrar de către procurorul ierarhic superior, ci doar în cazurile și condițiile expres prevăzute prin dispozițiile art. 335 alin. 1 din Codul de procedură penală. Totodată, spre deosebire de reglementarea anterioară, redeschiderea urmăririi penale - potrivit noului Cod de procedură penală - nu mai este prerogativa exclusivă a procurorului și a realizării controlului ierarhic intern, ci este supusă, în temeiul prevederilor art. 335 alin. (4) și (4¹) din acest cod, confirmării judecătorului de cameră preliminară, care verifică legalitatea și temeinicia ordonanței prin care s-a dispus redeschiderea urmăririi penale.¹²

Aplicarea acestor prevederi, coroborat și cu disp. art. 64 alin. 3 Legea nr. 304/2004 reprezintă o garanție a realizării principiului aflării adevărului, consacrat de dispozițiile art. 5 din Codul de procedură penală - ce are la bază imperativul îndeplinirii justiției, cât și a principiului constituțional al controlului ierarhic specific activității procurorilor, statuat de prevederile art. 132 alin. (1) din Legea fundamentală.¹³

Controlul ierarhic, în cadrul căruia se examinează legalitatea soluțiilor procurorilor și se dispune infirmarea și reluarea urmăririi penale, poate fi exercitat în procedura specială a plângerii contra soluției, reglementată de art. 339 Cod

¹² Decizia Curții Constituționale nr. 175/2018 din 29 martie 2018 publicată în Monitorul Oficial nr. 590 din 12 iulie 2018, paragraf 26

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

pr.pen., la sesizarea persoanei vătămate care justifică un interes în contestarea soluției, precum și din oficiu, conform art. 335 Cod pr.pen.

Interpretarea dată de ICCJ prin Decizia pentru dezlegarea unor chestiuni de drept nr. 27/2015, în sensul că procedura de confirmare a urmăririi penale prev. de art. 335 Cpp se aplică și în cazul redeschiderii urmăririi penale dispuse în procedura plângerii contra soluțiilor de clasare, prev. de art. 339 Cod pr.pen., nu echivalează și cu o aplicare corelativă a disp. art. 339 alin. 1, 2 Cod pr.pen., ce indică expres și limitativ categoriilor de procurori ierarhici superior competenți să examineze plângerile, în cazul normei generale.

În măsura în care s-ar admite că infirmarea poate fi făcută exclusiv de procurorul imediat ierarhic superior, practic procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție ar fi pus în situația de a putea efectiv controla și infirma doar soluțiile date de adjuncții săi, de procurorii șefi direcție ori procurorii șefi secție din cadrul PICCJ, neavând în fapt nicio modalitate de a îndrepta măsurile neconforme dispuse de procurorii care își desfășoară activitatea în cadrul parchetele din subordinea sa ori în structurile specializate din cadrul PICCJ.

Procurorul general al PICCJ acționează în baza principiilor privind activitatea procurorilor prev. de art. 132 Constituție și este responsabil de modul în care procurorii din întreg Ministerul Public respectă aceste principii.

Limitarea controlului ierarhic asupra legalității soluțiilor procurorilor din subordine lipsește procurorul general al PICCJ de un important instrument în garantarea legalității activității procurorilor.

Nu se poate susține că o interpretare în acest sens ar prejudicia în vreun fel independența procurorilor în activitatea de urmărire penală¹⁴ ori vreun interes

¹⁴ Avizul CCPE – Consiliul Consultativ al procurorilor europeni nr.13(2018) – paragraf 39 "Independența internă nu înseamnă că fiecare procuror este liber să face orice; acesta este supus unei ierarhii a cărei sarcină

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

legitim al părților sau subiecților procesuali din cauza în care se dispune reluarea cercetărilor.

Având în vedere că procurorul nu este independent în structura Ministerului Public, ci subordonat ierarhic, în jurisprudența Curții Constituționale s-a reținut că **”nu se pot reglementa garanții aferente imparțialității obiective care ar afecta în substanța sa conceptul constituțional de control ierarhic. (...)...Curtea nu exclude, însă, posibilitatea legiuitorului să reglementeze măsuri care să crească gradul de imparțialitate obiectivă a procurorului, însă, în structurarea acestora, privite global, nu poate să afecteze substanța controlului ierarhic, trebuind să mențină un just echilibru între garanțiile legale de imparțialitate obiectivă astfel reglementate și esența controlului ierarhic. Totodată, Curtea subliniază că tensiunea normativă dintre un concept constituțional și cel legal nu poate să ducă la denaturarea normei constituționale, astfel încât normele legale trebuie să se modeleze în funcție de exigențele constituționale.”**¹⁵

Exercitarea controlului ierarhic nu este doar un drept pentru procurorul ierarhic, ci și o obligație care-l responsabilizează în realizarea atribuțiilor specifice funcției de conducere.

Aționând în baza principiului legalității, specific activității procurorilor, procurorul ierarhic are datoria ca, în exercitarea atribuțiilor prevăzute de art. 335 Cod pr.pen., să urmeze în mod obligatoriu dispozițiile legii, fără posibilitatea de a acționa întemeindu-se pe criterii de oportunitate în adoptarea unor măsuri de redeschidere a urmăririi penale. Astfel, în baza principiului legalității, procurorul

este aceea de a se asigura, în mod clar și fără a aduce atingere independenței, buna funcționare a serviciului public de urmărire penală/ministerului public în ansamblul său și coerența, consecvența și uniformitatea acțiunii în administrarea justiției și protecția drepturilor omului”;

¹⁵ Decizia Curții Constituționale nr. 633/2018 din 12 octombrie 2018 publicată în Monitorul Oficial nr. 1020 din 29 noiembrie 2018, paragraf 289

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

ierarhic nu poate dispune reluarea urmăririi penale în alte cazuri decât cele prevăzute de lege.

5. Indicarea expresă a procurorului ierarhic superior competent să exercite controlul asupra actelor procurorului în anumite etape procesuale¹⁶ răspunde nevoii de soluționare a procesului penal într-un termen rezonabil, ca o garanție a dreptului la un proces echitabil, facilitează părților și subiecților procesuali realizarea drepturilor și garanțiilor procesuale, și în nici un caz nu poate fi reținută ca un argument în interpretarea limitativă a disp. art. 335 alin. 1 Cod pr.pen. cu privire la calitatea de procuror ierarhic superior, în lipsa unei indicări exprese sau a unei trimiteri la alte texte din procedura penală.

O limitare a controlului ierarhic din oficiu la procurorul imediat ierarhic superior ar deturna însuși scopul procesului penal întrucât dreptul la un proces echitabil nu înseamnă doar constatarea la timp a faptelor și derularea procedurilor într-un termen rezonabil, ci și stabilirea în mod complet a faptelor care constituie infracțiuni, astfel încât orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit legii.

O interpretare în sensul că procurorul general al PICCJ nu are calitatea de procuror ierarhic superior cerută de art. 335 alin. 1 Cod pr.pen. în raport cu soluțiile emise de parchetele din subordine ori structurile specializate, lipsește conducătorul Ministerului Public de unul dintre instrumentele sale de control asupra activității procurorilor din subordine, încălcând astfel dispozițiile constituționale ale art. 1 alin. (5) referitoare la principiul legalității, art. 131 alin. (1) privind rolul procurorului și ale art. 132 alin. (1) privind principiul controlului

¹⁶ Spre exp. art. 63 alin. (4), art. 318 alin. (10), art. 328 alin. (1), art. 70 alin. (1), (3) și (4), art. 209 alin. (15), art. 334 alin. (2), art. 339 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală

MINISTERUL PUBLIC
 PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
 CABINET PROCUROR GENERAL

ierarhic al procurorilor. Respectarea principiului legalității este o garanție a statului de drept.

Argumentele sunt aplicabile, *mutatis mutandis*, și în ceea ce-i privește pe procurorii generali ai parchetelor de pe lângă curțile de apel, procurorii șefi ai direcțiilor (jurisprudență indicată în Anexa 10).¹⁷

O interpretare restrictivă, cu referire strict la procurorii indicați în art. 339 alin. 1, 2 din Codul de pr.pen., ar restrânge nejustificat controlul intern jurisdicțional realizat pe toată ierarhia instituțională, ar configura Ministerul Public dintr-o structură piramidală, într-una "federală", rupând coeziunea între palierele ierarhiei și ar **prejudicia realizarea misiunii instituționale, ce rezultă din art. 131 Constituție.**

O categorie importantă de infracțiuni, deosebit de grave pentru societate, în care nu există persoană vătămată, interesată pentru formularea unei plângeri contra soluțiilor de clasare, nu mai pot fi infirmate, dacă procurorul imediat ierarhic superior nu a exercitat controlul ierarhic de legalitate și temeinicie (infracțiuni de corupție, spălarea banilor, constituirea unui grup infracțional ș.a.).

Soluțiile greșit dispuse în alte categorii de cauze, fără să fi existat împrejurarea pe care s-a întemeiat clasarea, nu mai pot fi infirmate, dacă procurorul imediat ierarhic refuză exercitarea controlului sau face o apreciere greșită asupra situației din dosar, putând și vorba inclusiv de cauze privind infracțiuni deosebit de grave (spre exp. infracțiuni contra vieții, la viața sexuală ș.a.).

Exercitarea acestei forme de control ierarhic este și un instrument eficient în asigurarea unei practici unitare la nivelul unităților de parchet, prin infirmarea soluțiilor dispuse prin interpretarea și aplicarea în mod greșit a unor dispoziții

¹⁷ În formularea problemei de drept a fost avut în vedere doar procurorul general al PICCJ întrucât în cazul procurorilor generali ai parchetelor de pe lângă curțile de apel și a procurorilor șefi direcție nu au fost identificate hotărâri judecătorești de respingere a confirmării urmăririi penale, pe motiv de lipsă a calității de procuror ierarhic superior

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

legale, dar și în punerea în practică a politicilor de prevenție și combatere a fenomenelor infracționale identificate, în esență pentru garantarea unei bune administrări a justiției.

6. Practica judiciară în materia reluării urmăririi penale în urma unor infirmări din oficiu a soluțiilor dispuse de unități de parchet de pe toate nivelurile jurisdicționale, inclusiv direcțiile specializate, evidențiază faptul că pentru buna funcționare a structurilor Ministerului Public, controlul ierarhic exercitat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și de ceilalți conducători de parchete de pe verigile intermediare ale Ministerului Public este de o importanță vitală în reprezentarea intereselor generale ale societății, pentru apărarea ordinii de drept, precum și a drepturilor și libertățile cetățenilor (art. 131 din Constituție).

Soluțiile infirmate din oficiu au fost emise în cauze privind infracțiuni contra păcii și omenirii, omor, grup infracțional organizat, trafic de persoane, trafic de minori, corupție, spălarea banilor, evaziune fiscală, tâlhărie, lipsire de liberate în mod ilegal, viol, act sexual cu un minor, purtare abuzivă, conflict de interese, rele tratamente aplicate minorului, infracțiuni motivate de ură, ucidere din culpă, lipsire de libertate.¹⁸

Redeschiderile de urmărire penale au fost dispuse în urma unor controale tematice asupra activității parchetelor din subordine, monitorizărilor de practică judiciare realizate în domeniilor prioritate ale Ministerului Public, soluționării unor conflicte de competență între parchete, transpunerii unor decizii CEDO de condamnare a Statului Român pentru încălcarea dispozițiilor Convenției europene a drepturilor omului în instrumentarea unor dosare penale ori în examinarea

¹⁸ Hotărârile sunt indicate în Anexa 1, 4, și anexate în format electronic;

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

memoriilor părților, în special în situația în care parchetele inferioare au refuzat reluarea anchetelor.

În cauzistica ICCJ sunt relevante redeschiderile de urmărire penală în dosarele având ca obiect infracțiuni contra păcii și omenirii comise în contextul Revoluției din 1989 și al Mineriadei din 1990.

Având în vedere cele expuse, vă solicităm să constatați că problema de drept a primit o soluționare diferită din partea instanțelor judecătorești și, printr-o decizie obligatorie, să stabiliți modul unitar de interpretare și aplicare a dispozițiilor legale, conform art.474 din Codul de procedură penală, în sensul că

"Procurorul General al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, în cazul infirmării unei soluții dispuse de către un procuror din cadrul parchetelor din subordine ori structurilor specializate ale Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (Direcția Națională Anticorupție, Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, are calitatea expres stipulată de art. 335 alin. (1) din Codul de procedură penală în care se face referire la „procurorul ierarhic superior celui care a dispus soluția”.

Au dreptate considerate,

PROCURORUL GENERAL
Gabriela SCUTEA